

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobce: **D. Ž.**
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Davidem Frankem
sídlem Bartošova 1750/17, 750 02 Přerov

proti
žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**
sídlem Jeremenkova 1191/40a, 779 00 Olomouc

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 12. 2020, č. j. X, ve věci přestupku

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**
- III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím změnil rozhodnutí Městského úřadu Lipník nad Bečvou (dále jen „městský úřad“) ze dne 22. 9. 2020, č. j. X, kterým městský úřad uznal žalobcem vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném ke dni spáchání přestupku (dále jen „zákon o silničním provozu“ nebo „ZSP“).
2. Přestupku se žalobce dopustil úmyslně tím, že se dne 3. 6. 2020 kolem 15.30 h v obci Lipník nad Bečvou na ulici Komenského sady jako řidič motorového vozidla na výzvu policisty odmítl podrobit orientačnímu testu na přítomnost omamných a psychotropních látek soupravou DrugWipe a poté se opakovaně odmítl podrobit lékařskému (cílenému

klinickému) vyšetření včetně odběru biologického materiálu, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn jinou návykovou látkou. Žalobce tím porušil § 5 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu. Městský úřad žalobci za přestupek uložil pokutu ve výši 30 000 Kč, zákaz řízení všech motorových vozidel na 16 měsíců a náhradu nákladů správního řízení v paušální výši 1 000 Kč.

3. Žalovaný výrok o uznání viny v rozhodnutí městského úřadu změnil tak, že zjednodušil popis skutku, o jehož znění nebyl mezi účastníky řízení spor.
4. **Žalobce v žalobě** namítal, že zásah policistů byl nepřiměřený, nevyhověl by testu proporcionality. Policisté porušili čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a omezili svobodu žalobce. Pro výzvy policistů nebyly objektivní důvody. Žalobce nejevil známky podnapilosti či ovlivnění jinou návykovou látkou. Zbytkové množství omamných látek se nachází v organismu několik dnů či týdnů. Sám městský úřad v rozhodnutí uvedl, že v daném případě nedošlo k ohrožení či omezení ostatních účastníků silničního provozu. Ze strany Policie ČR šlo proto o šikanu. Žalobce brojí proti bezpodmínečnosti povinnosti podrobit se vyšetření, která vede ke zneužívání tohoto institutu.
5. Správní orgány porušily zásadu *ne bis in idem*, protože pro stejnou věc vede Okresní soud v Přerově řízení pod sp. zn. 1 T 179/2020, kde je žalobci kladeno za vinu, že řídil dne 3. 6. 2020 vozidlo, přestože věděl, že mu městský úřad příkazem ze dne 24. 2. 2020 uložil správní trest zákazu řízení motorových vozidel na 16 měsíců. Příkaz nabyl právní moci dne 5. 3. 2020. Porušením tohoto zákazu měl žalobce mařit výkon rozhodnutí městského úřadu a dopustil se přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákona.
6. Žalobce považoval uložené tresty za nepřiměřeně přísné vzhledem k polehčující okolnosti, a to že žalobce neohrozil, ani neomezil ostatní účastníky silničního provozu.
7. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** uvedl, že bylo veřejnou subjektivní povinností žalobce podrobit se výzvám policistů, kteří je učinili v mezích zákona. Zákon o silničním provozu označuje žalobcovo odmítnutí podrobit se výzvám policistů jako přestupek. Žalobce nepředložil policistům při kontrole dokladů svůj řidičský průkaz. K porušení zákonem chráněného zájmu došlo odmítnutím podrobit se orientační zkoušce na přítomnost jiných návykových látek. Výsledek orientačního testu na přítomnost alkoholu v dechu byl negativní. Na spáchání přestupku spočívajícího v odmítnutí podrobit se orientačnímu a lékařskému vyšetření na přítomnost jiných návykových látek v těle nemá vliv skutečnost, zda jimi žalobce byl ovlivněn či nebyl. Nesporné je, že žalobce byl k popsáním vyšetřením vyzván a o důsledcích náležitě poučen. Jednání žalobce nelze kvalifikovat jinak než jako úmyslné a vědomé jednání s cílem vyhnout se vyšetření. Orientační test a odborné vyšetření přitom nebyly spojeny s rizikem pro zdraví žalobce. Ačkoli žalobce odmítl poučení řidiče na místě podepsat, spáchání přestupku nerozporuje. Oznámení přestupku a svědecké výpovědi policistů jeho spáchání prokázaly. Míra společenské nebezpečnosti předmětného přestupku je dána jeho formální stránkou. Již pouhé odmítnutí podrobení se testu nebo vyšetření vedlo k tomu, že nebylo možné zjistit, jakou měrou žalobce ohrožoval ostatní účastníky silničního provozu. Podle § 20 odst. 2 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění účinném ke dni spáchání přestupku (dále jen „zákon o ochraně zdraví“), pokud osoba odmítne odborné lékařské vyšetření, hledí se na ni, jako by byla pod vlivem jiné návykové látky než alkoholu. Žalobce odmítnutím výzev porušil zájem chráněný zákonem. Tento zájem

spočíval v řádném stanovení množství jiných návykových látek v těle řidiče, kterým je prokázána míra jeho ovlivnění při řízení motorového vozidla v provozu na pozemních komunikacích.

8. Uložené tresty jsou přiměřené a jsou odůvodněny v napadených rozhodnutích. Za spáchání posuzovaného přestupku se ukládají kumulativně pokuta a zákaz činnosti a nelze je od sebe oddělit. Spáchání předmětného přestupku není podmíněno vznikem následku a ve svém důsledku trestá řidiče za neposkytnutí potřebné součinnosti ke zjištění stavu věci. Městský úřad uložil oba tresty ve spodní polovině zákonné sazby. Úvaha o výši trestu náleží městskému úřadu. Žalovaný shledal při přezkoumání trestů, že městský úřad nevybočil z mezí předepsaných zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále je „ZOP“).
9. Nešlo o dvojí trestání v téže věci, šlo o různé skutky. Odmítnutí testu a vyšetření přítomnosti jiných návykových látek není předmětem trestního řízení.
10. **Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
11. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
12. Podle § 5 odst. 1 písm. g) zákona o silničním provozu „řidič je kromě povinností uvedených v § 4 dále povinen podrobit se na výzvu policisty, vojenského policisty, zaměstnavatele, ošetřujícího lékaře nebo strážníka obecní policie vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn jinou návykovou látkou než alkoholem (dále jen „jiná návyková látka“)“.
13. Podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu „fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích se v rozporu s § 5 odst. 1 písm. f) a g) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyla ovlivněna alkoholem nebo jinou návykovou látkou.“
14. Neopodstatněná je námitka **nepřiměřenosti (neproporcionality) výzev policistů**. Žalobce neuvedl žádné relevantní důvody, proč právě v jeho případě byly výzvy policistů k podrobení se orientačním zkouškám ke zjištění ovlivnění jinými návykovými látkami neúnosné či nepřiměřené. Protože výzvy proběhly standardním způsobem, nešlo o nepřiměřený zásah do svobody ani do tělesné integrity podezřelého řidiče (k otázce narušení tělesné integrity srov. také plenární stanovisko Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2010, sp. zn. Pl. ÚS-st. 30/10 k výkladu § 114 tr. řádu). Cílem provádění uvedených orientačních zkoušek je ochrana ostatních účastníků silničního provozu (srov. např. bod 25 v rozsudku Nejvyššího správního soudu - dále jen „NSS“ - č. j. 1 As 481/2019-36).
15. NSS ve svém rozsudku ze dne 22. 2. 2011, č. j. 2 As 1/2011-60, konstatoval, že: „aby došlo k naplnění skutkové podstaty přestupku ve smyslu uvedených ustanovení, musí dojít ke kumulativnímu naplnění následujících podmínek: 1. přestupek je spáchán v provozu na pozemních komunikacích, 2. řidič (přestupce) je kvalifikovaně vyzván k podrobení se vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, 3. tomuto vyšetření se řidič odmítne podrobit, 4. vyšetření není spojeno

s nebezpečím pro jeho zdraví. V posuzovaném případě o splnění všech čtyř podmínek nebylo mezi účastníky řízení sporu.

16. Podmínkou výzvy k podrobení se orientační zkoušce na přítomnost jiných návykových látek v těle řidiče **není** podezření z ovlivnění návykovou látkou. Kontroly ovlivnění návykovými látkami provádí policie rutinně, nahodile a pravidelně. Jiný přístup je z povahy silničního provozu vyloučen. V daném případě odmítnutím výzvy jde o přestupek ohrožovací. Odpovědnost řidiče motorového vozidla nastupuje už jen tím, že vykonává činnost, při níž by mohl ohrozit bezpečnost osob, majetku a veřejný pořádek, které policie chrání, a vyžaduje z toho důvodu provedení orientačních zkoušek na přítomnost návykových látek v souladu s § 2, § 67 odst. 1 písm. b) a c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a § 124 odst. 12 písm. g) ZSP. Jde o preventivní činnost a předcházení trestným činům a přestupkům. Hustota silničního provozu neumožňuje jiné rozumné legislativní řešení, které by zajistilo plynulý a bezpečný provoz (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 2 As 146/2015-46, body 13 a násl.).
17. Zákon o silničním provozu nestanoví podmínku předchozího podezření na ovlivnění návykovými látkami. Řízení motorového vozidla je činností, při které řidič může ohrozit životy, zdraví a majetek. Zákon o ochraně zdraví a zákon o silničním provozu mají odlišný předmět právní úpravy a nejsou ve vztahu podřízenosti.
18. Účelem § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu je totiž potřeba zajistit spolupráci účastníka provozu na pozemních komunikacích se správními orgány. Je třeba zdůraznit, že při vzniku odpovědnosti za tento přestupek se vůbec nezohledňuje, zda vyzývaná osoba skutečně požila či nepožila jinou návykovou látku. To není v daném případě vůbec významné, neboť účelem tohoto právního nástroje je zajištění spolupráce vyzývané osoby se správními orgány. Tato spolupráce přitom musí být v zásadě zajištěna aktivním jednáním vyzývané osoby spočívajícím v tom, že se podrobí vyšetření na přítomnost jiné návykové látky.
19. V tomto ohledu je možné odkázat na ustálenou judikaturu ve věci přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi. Jak uvedl NSS v rozsudku č. j. 1 As 33/2007-150, „účelem zákona o přestupcích zde není trestat řízení motorového vozidla po požití alkoholu, ale zajistit potřebnou spolupráci podezřelého se správními orgány, resp. trestat odmítnutí takové spolupráce, která je nutná pro řádné vyšetření případného jiného přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi“ (obdobně viz rozsudek NSS č. j. 1 As 7/2005-78). V rozsudku č. j. 2 As 35/2004-53, publ. pod č. 406/2004 Sb. NSS, pak NSS podotknul, že odmítnutí podrobit se příslušnému vyšetření představuje procesně závadné jednání, kterým je bráněno správním orgánům, aby došlo k zajištění důkazů svědčících pro zjištění souvisejících přestupků.
20. Jako nedůvodnou soud shledal i námitku absence **materiální stránky přestupku**.
21. Podle § 5 ZOP „přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“
22. Formální znaky přestupkového jednání jsou koncipovány tak, aby naplňovaly v běžných případech i znaky materiální. Pouze v případě, kdy existují významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom

nemůže být označeno za přestupek. V posuzovaném případě žádné takové okolnosti nenastaly, ostatně žalobce je ani netvrdil (srov. rozsudek NSS č. j. 5 As 104/2008-74 nebo č. j. 5 As 106/2011-81).

23. Obdobně k tomu uvádí NSS v rozsudku č. j. 6 As 187/2016-23, bod 20, že „v obecné rovině bude naplnění materiálního znaku přestupku splývat s naplněním formálních znaků, a to zejména u přestupků ohrožovacích“. Správní orgány se materiální stránkou v řadě případů výslovně zabývat nemusí, to zejména v těch situacích, kdy je naplnění materiální stránky nepochybné a ani přestupce naplnění materiální stránky nezpochybňuje (např. rozsudek NSS č. j. 1 As 24/2013-28, body 34 - 37). Materiální znak hraje klíčovou roli v hraničních případech. O ten se však v posuzovaném případě nejedná.
24. Objektem ochrany podle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu je zájem společnosti identifikovat, zda řidič je či není pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky, a nikoli zájem na tom, aby řidič vozidla byl ve stavu způsobilém k řízení (tedy nebyl pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky), který je chráněn jinými právními normami. Doba, po kterou je možno zjistit přítomnost alkoholu či jiné návykové látky, je omezena prakticky na dobu bezprostředně poté, co je řidič kontrolován.
25. Lichá je námitka o **šikanózním výkonu práva**. Slovy rozsudku NSS č. j. 7 As 83/2010-63 žalobce namítal, že policisté, kteří u něj prováděli silniční kontrolu, nebyli nestranní a byli příliš horliví v provádění nejrůznějších bezdůvodných kontrol (zda řidič není pod vlivem alkoholu a k tomu ještě přistoupili neobvykle důkladně k rozsáhlé kontrole technického stavu vozidla a povinné výbavy (kontrola výstražného trojúhelníku, klíče na kola, lékárničky, reflexní vesty, žárovek, shody pneumatik s typem předepsaným pro provoz vozidla a stavu dezénu rezervního kola, které bylo proto třeba odmontovat ze spodní části vozidla). O takový případ se však v posuzovaném případě nejedná. Silniční kontrola a výzvy k podstoupení zkoušek ovlivnění alkoholem a jinými návykovými látkami byly zcela standardní, nijak se nevymykaly běžné praxi, která je soudu známa z jiných věcí (z více věcí zdejšího soudu např. sp. zn. 72 A 14/2019, sp. zn. 72 A 39/2018, sp. zn. 72 A 5/2017, sp. zn. 72 A 36/2020). Ostatně, ani žalobce neuváděl, v čem měla spočívat horlivost policistů a z toho vyplývající pochybnosti o jejich nestrannosti. Samotné provedení námatkové běžné kontroly s výzvou k podrobení se zkouškám o ovlivnění návykovými látkami s ohledem na shora uvedenou argumentaci a odkazy na judikaturu nelze chápat jako šikanu. Jde o preventivní opatření prováděné v zákonných mezích s cílem zabránit rozsáhlým škodám na životech, zdraví a majetku všech účastníků silničního provozu a dalších osob. Potřeba těchto opatření vyplývá z praxe, vyšetřování dopravních nehod a následných rozsáhlých složitých správních a soudních řízení. Zákaz dvojího trestání v téže věci se netýká ukládání stejného trestu (zde zákazu řízení motorových vozidel v obou případech), ale vztahuje se pouze na skutky (zde přestupek spočívající v odmítnutí popsaných výzev na straně jedné a přečin maření výkonu úředního rozhodnutí).
26. Nedůvodná je námitka, že **správní orgány porušily zásadu *ne bis in idem***. Sám žalobce v žalobě popsal rozdílné skutky. Prvním bylo odmítnutí testu a vyšetření ovlivnění návykovou látkou jinou než je alkohol, tj. přestupek, který byl předmětem přezkoumávaného správního řízení. Druhým skutkem bylo maření uloženého zákazu řízení motorových vozidel, kterým žalobce spáchal přečin, o němž se vedlo trestní řízení. Předpokladem pro úvahu o dvojím postihu je totožnost skutku a již tento první

předpoklad v posuzovaném případě chybí. Ve dvou popsanych řízeních nešlo o stejný skutek. Navíc šlo o rozdílná řízení, která chránila odlišné zájmy, tj. měla jiné objekty.

27. Nedůvodná je námitka **nepřiměřeně přísných správních trestů**. Podle § 125c odst. 5 písm. a) ZSP se za předmětný přestupek uloží pokuta od 25 000 Kč do 50 000 Kč a současně podle § 125c odst. 6 písm. a) ZSP zákaz řízení motorových vozidel od jednoho roku do dvou let. Městský úřad v rozhodnutí ze dne 22. 9. 2020 uvážil, že žalobce sice nezpůsobil škodu, ale dopustil se stejného přestupku opakovaně. Předcházející přestupek byl projednáván dne 10. 2. 2020. Žalovaný v rozhodnutí o odvolání uzavřel, že městský úřad uložil tresty v dolní polovině sazby a při úvaze o jejich výši nevybočil ze zákonných mezí, tresty jsou přiměřené a odůvodnění výstižné.
28. Soud přisvědčil závěrům správních orgánů obou stupňů. Městský úřad uložil žalobci pokutu 30 000 Kč, tedy mírně nad dolní hranici sazby, a zákaz řízení motorových vozidel na 16 měsíců, tj. rovněž blíže spodní hranici sazby. Důvod pro mimořádné snížení pokuty podle § 44 ZOP zde nebyl. Nebyly zde žádné polehčující okolnosti uvedené v § 39 ZOP. Přitěžující okolností podle § 40 písm. c) ZOP bylo, že žalobce spáchal přestupek opakovaně a městský úřad byl podle § 37 písm. c) ZOP k tomu povinen přihlídnout. O opakování přestupku není mezi účastníky řízení sporu a tato skutečnost vyplývá z evidenční karty řidiče (rozhodnutí nabylo právní moci dne 5. 3. 2020), oznámení přestupku a úředních záznamů Policie ČR. Městský úřad v souladu s § 38 ZOP vyhodnotil jednání žalobce jako závažné.
29. U stanovení výše správních trestů jde o správní uvážení, které soud přezkoumává v souladu s § 78 odst. 1 s. ř. s. a pro nezákonnost zruší napadené rozhodnutí jen tehdy, zjistí-li, že správní orgán překročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo ho zneužil. Tak tomu v tomto případě nebylo. Jinými slovy, nezákonnost správního uvážení soud neshledá, pokud nezjistí vybočení z jeho mezí či jeho zneužití, libovůli. Správní orgány svůj postup řádně odůvodnily, své úvahy dostatečně popsaly a soud shledal, že byly i v souladu se zásadami správního řízení, přijaté závěry pak byly přiměřené. Mezemi správního uvážení jsou především právní řád samotný, pravomoc a působnost správních orgánů, principy správního řízení, veřejný zájem, účel a cíl správního řízení (srov. Soňa Skulová: *Správní uvážení. Základní charakteristika a souvislosti pojmu*. Masarykova univerzita Brno, 2004).
30. Závěrem soud shrnuje, že správní orgány zjistily správně skutkový stav, vybraly správně právní předpisy, pod které jej subsumovaly a z toho vyvodily v souladu se zákonem správné skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil. Soud se ztotožnil i s argumentací žalovaného ve vyjádření k žalobě.
31. Soud rozhodl o nákladech řízení v souladu s § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, proto se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 14. července 2022

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně